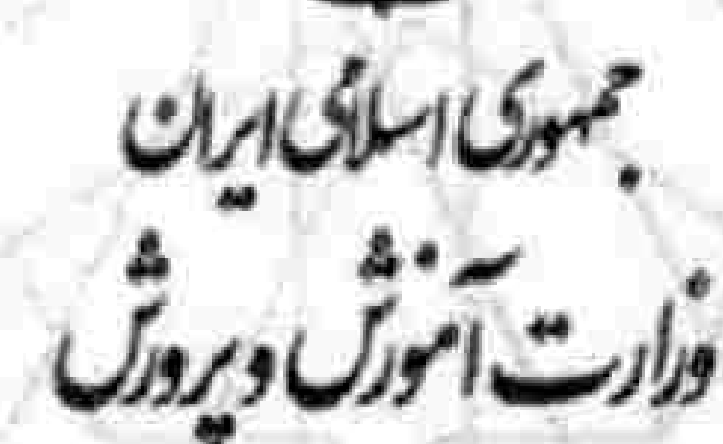

سال تولد، دانش بنیان، اشتغال آفرین

پیوست

معاونت آموزش متوسط

دیپروخانه شورای عالی آموزش و پرورش

شماره ثبت: ۱۲۶۴۱۸/۱۲۰

تاریخ ثبت: ۱۴۰۱/۰۷/۱۸

کمیته مستندسازی

بخشنامه‌ها و دستورالعمل‌های اداری

اعضای شورای معاونان جهت استحضار

واحدهای مجری:

استان، مدیر کل / معاون متوسطه /

شهرستان، منطقه، ناحیه، مدیر

واحد های آموزشی ---

هماهنگ کننده در استان کمیته مستندسازی

مد : ۳۰ ص / ۴۰۰ / ۰۱ / ۱ / ۱۰

مدیر کل آموزش و پرورش استان ...

با سلام و احترام؛

به پیوست تصویر نامه شماره ۲۳/۲/۰۲/۹۸۴۵ تاریخ ۱۴۰۱/۰۶/۳۰ سازمان وظیفه عمومی فراجا - معاونت مشمولان و امور معافیت‌ها با موضوع اصلاحیه برخی از موارد قانونی از دستورالعمل جامع معافیت تحصیلی به شماره ۹۸ د.ت- ۲۳/۲/۰۳/۶ تاریخ ۹۸/۰۹/۰۱ برای اجرا ارسال می‌گردد.

مقتضی است نسبت به اطلاع رسانی مناسب در سطح واحدهای آموزشی پسرانه دوره های اول و دوم آموزش متوسطه اقدام لازم معمول گردد.

محمد مهدی کاظمی

معاون آموزشی متوسطه

بسمه

طبقه بندی: .....
شماره: ۲۳/۲/۹۸۴۵
تاریخ: ۱۴۰۱/۴/۳۰
پیوست: .....

از: سازمان وظیفه عمومی فراجا- معاونت مشمولان وامور معافیت ها

به: معاون محترم آموزش متوسطه وزارت آموزش و پرورش

موضوع: معافیت تحصیلی دانش آموزان

سلام علیکم؛

باصلوات بر محمد (صلی الله علیه وآله وسلم) و آل محمد و عرض احترام.

برابر ابلاغیه شماره ۱۳۹۶/۱۷/۱/۲۲۱۱ مورخ ۱۴۰۱/۰۶/۱۲ صادره از ستاد کل نیروهای مسلح به آگاهی می رساند: موارد قانونی از دستورالعمل جامع معافیت تحصیلی شماره ۹۸.د.ت- ۶/۰۳/۲/۲۳ مورخه ۱۳۹۸/۰۹/۰۱ به شرح زیر اصلاح می گردد:

۱- اصلاح بند ۲ ضوابط و مقررات معافیت تحصیلی دانش آموزی داخل کشور از دستورالعمل جامع معافیت تحصیلی: مشمولانی که بعد از ۲۰ سالگی از مقطع دیپلم (پایه دوازدهم) فارغ التحصیل می شوند چنانچه شروع سال تحصیلی که در پایان آن سال فارغ التحصیل شده اند قبل از ۲۰ سالگی باشد، در صورتی که در همان سال در دانشگاه و یا مراکز آموزش عالی مورد پذیرش قرار گیرند صدور معافیت تحصیلی برای آنان بلامانع است.

بدیهی است این دسته از مشمولان که بعد از ۲۰ سالگی در پایه دوازدهم فارغ التحصیل شده اند تا پایان ۲۱ سالگی مهلت معرفی برای تعیین تکلیف وضعیت خدمتی خود دارند و در صورت اعزام به خدمت بدون غیبت ترخیص آنان برای ثبت نام در مقاطع کارشناسی و بالاتر به شرط قبولی در کنکور سراسری همان سال (سال فراغت از تحصیل دیپلم) نیز بلامانع می باشد. ۲- اصلاح بند ۱۵ جز پ- ضوابط و مقررات معافیت تحصیلی دانش آموزی داخل کشور: مشمولانی که قبل از ورود به سن مشمولیت موفق به اخذ مدرک دیپلم (پایه دوازدهم) می شوند از تاریخ مشمولیت یک سال مهلت معرفی دارند و در صورت پذیرفته شدن در دانشگاه ها یا مراکز آموزش عالی صدور معافیت تحصیلی برای آنان بلامانع است.

۳- چنانچه برای این مشمولان از طریق سامانه ، معافیت تحصیلی صادر نگردد با تکمیل فرم توجیه عدم صدور اقدام لازم صورت گیرد.

۴- کسانی که شروع به تحصیل آنان در کلاس دوازدهم قبل از ۱۸ سالگی بوده و در حین تحصیل به سن مشمولیت می رسند و در همان سال تحصیلی نیز فارغ التحصیل می گردند، نیازی به اخذ معافیت تحصیلی نمی باشد. مثال: مشمول متولد ۱۳۸۲/۱۱/۱ در تاریخ ۱۴۰۰/۱۱/۱ مشمول می شود و در تاریخ ۱۴۰۱/۳/۳۰ فارغ التحصیل می گردد نیاز به اخذ معافیت تحصیلی نمی باشد.

لازم به توضیح است این ضوابط صرفاً برای مشمولان دارای مدرک پایه دوازدهم (دیپلم) بوده و مشمولان زیر دیپلم را شامل نمی گردد.

رئیس سازمان وظیفه عمومی ف.ا.ت.ت.ظ.م.ج.ا.

از طرف

سرتیپ پاسدار تقی مهری

کد موضوع:

شماره برگ:

شماره مدرک:

صفحه

از

صفحه

تاریخ ثبت:

از: سازمان وظیفه عمومی ناجا - معاونت مشمولان و امور معافیت ها - اداره تحصیلی

به: گیرندگان زیر

موضوع: دستورالعمل جامع معافیت تحصیلی

سلام علیکم؛

با صلوات بر محمد (صلی الله علیه و آله و سلم) و آل محمد (ص) و عرض احترام؛

مقدمه:

در راستای ساماندهی وضعیت معافیت تحصیلی دانشجویان، طلاب حوزه های علمیه و دانش آموزان متوسطه با بهره گیری از قانون خدمت وظیفه عمومی و آیین نامه اجرائی معافیت تحصیلی مصوب هیئت دولت، دستورالعمل زیر بصورت جامع تهیه و برای اجرا ابلاغ می گردد. از تاریخ ارسال، صرفاً این دستورالعمل ملاک رسیدگی برای صدور معافیت تحصیلی می باشد و سایر دستورالعمل های مرتبط کان لم یکن تلقی می گردد.

فصل اول - کلیات

۱- هدف:

الف) ساماندهی و ایجاد وحدت رویه در نحوه اجرای قوانین و مقررات تحصیلی و فرآیندهای رسیدگی به درخواست ها.

۲- منظور:

الف) تشریح ضوابط آیین نامه اجرایی معافیت تحصیلی مصوب هیئت دولت.

ب) حسن اجرای ضوابط و مقررات معافیت تحصیلی.

۳- مفاهیم و اصطلاحات:

الف) مشمول: هر فرد ذکور ایرانی از اول ماهی که طی آن ماه به سن هجده سال تمام می رسد مشمول قانون خدمت وظیفه عمومی اطلاق می گردد.

مثال: فردی متولد ۸۰/۰۴/۱۰ از تاریخ ۹۸/۰۴/۰۱ وارد سن مشمولیت شده است.

ب) دانش آموز: فردی که برابر ضوابط و مقررات وزارت آموزش و پرورش در یکی از مدارس روزانه، بزرگسالان یا آموزش از راه دور به تحصیل اشتغال دارد.

پ) دانشجو: کسی که طبق مقررات وزارت خانه های علوم و بهداشت در یکی از دانشگاه ها، مراکز و موسسات آموزش عالی دولتی یا غیر دولتی داخل و یا خارج از کشور مورد تأیید وزارتخانه های مذکور به تحصیل اشتغال دارد.

ت) طلبه: به فردی اطلاق می شود که برابر ضوابط و مقررات شورای عالی حوزه های علمیه، در یکی از حوزه های علمیه یا مدارس علوم دینی به تحصیل اشتغال دارد.

ج) دانشگاه ها: کلیه دانشگاه ها، مراکز و موسسات آموزش عالی دولتی یا غیردولتی مورد تأیید وزارتخانه های علوم، بهداشت سازمان مرکزی دانشگاه آزاد اسلامی و یا آموزش و پرورش.

چ) سازمان: سازمان وظیفه عمومی نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران و رده های متناظر در سراسر کشور.

ح) وزارت علوم: وزارت علوم، تحقیقات و فناوری جمهوری اسلامی ایران.

خ) وزارت بهداشت: وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی جمهوری اسلامی ایران.

د) قانون: قانون خدمت وظیفه عمومی مصوب ۱۳۶۳ و کلیه الحاقات و اصلاحات بعدی آن.

ذ) آیین نامه اجرایی: آیین نامه اجرایی معافیت تحصیلی مصوب هیئت دولت مورخه ۱۳۹۲/۰۹/۰۶.

فصل دوم - اجرا

بخش اول - معافیت تحصیلی دانش آموزی:

الف - فرآیند رسیدگی به درخواست معافیت تحصیلی دانش آموزان:

۱- وزارت آموزش و پرورش می بایست فهرست مدارس را که دانش آموزان مشمول در آن به تحصیل اشتغال می یابند جهت اختصاص کد واحد آموزشی به همراه آدرس و شماره تلفن به تفکیک استان، شهرستان و نواحی (تعیین شهری، روستایی و عشایری) به سازمان اعلام نماید.

۲- تمامی مدارس می بایست قبل از ثبت نام دانش آموزان مشمول در هر سال تحصیلی، وضعیت تحصیلی آنان را بررسی نموده و در صورت دارا بودن شرایط، با تکمیل «برگ درخواست معافیت تحصیلی دانش آموزی» آنها را جهت اخذ معافیت تحصیلی به دفاتر خدمات الکترونیک انتظامی (پلیس +۱۰) معرفی نمایند.

تبصره ۱: مدارس در طول سال تحصیلی مکلفند دانش آموزانی را که به سن مشمولیت می رسند برابر این بند اقدام نمایند.

تبصره ۲: مسئولیت بررسی، کنترل و نظارت بر صدور معافیت تحصیلی دانش آموزان به عهده رده های وظیفه عمومی استان و شهرستان محل تحصیل می باشد.

۳- دفاتر خدمات الکترونیک انتظامی نسبت به ثبت درخواست معافیت تحصیلی در سامانه اقدام و برگ معافیت تحصیلی را صادر و به مشمول تحویل نمایند.

تبصره ۵: در صورت عدم ثبت و صدور معافیت تحصیلی، دانش آموز می تواند برای بررسی و رسیدگی به درخواست خود حضوراً به وظیفه عمومی استان / شهرستان مربوطه مراجعه نماید.

۴- دانش آموزان موظفند برگ معافیت تحصیلی را جهت ثبت نام و درج در پرونده به مدارس مربوطه ارائه نمایند.

۵- دفاتر خدمات الکترونیک انتظامی پلیس +۱۰ موظفند پس از ثبت درخواست معافیت تحصیلی در سامانه، بصورت هفتگی سوابق مربوط را به وظیفه عمومی شهرستان مربوط تحویل نمایند. در خصوص دریافت سوابق تحصیلی از دفاتر پلیس +۱۰، رده های وظیفه عمومی می بایست از دفاتر مذکور پیگیری نموده و کنترل و نظارت لازم را معمول دارند.

تبصره ۱: رده های وظیفه عمومی موظفند مدارک و سوابق تحصیلی دریافتی را با اطلاعات سامانه جامع وظیفه عمومی تطبیق داده و بر اساس ضوابط و مقررات از معافیت تحصیلی صادر شده توسط دفاتر اطمینان حاصل نمایند.

تبصره ۲: در صورت مغایرت اطلاعات مندرج در سامانه با مدارک تحصیلی، بطوریکه دانش آموز مشمول فاقد شرایط معافیت تحصیلی باشد، ابطال آن در سامانه اقدام و نتیجه کتباً با قید فوریت به مدرسه مربوط گزارش شود.

تبصره ۳: انجام بایگانی و نگهداری سوابق و مدارک تحصیلی دریافتی از دفاتر مطابق دستورالعمل ابلاغی از سوی معاونت طرح و برنامه و بودجه سازمان اقدام گردد.

۶- معاونین وظیفه عمومی استان و شهرستانها با برگزاری جلسات موثر آموزشی، مدیران و مسئولین ادارات آموزش و پرورش و مدارس پسرانه مقطع متوسطه را نسبت به قوانین و مقررات توجیه تا کلیه دانش آموزان مشمول را به منظور اخذ معافیت تحصیلی به دفاتر خدمات الکترونیک انتظامی پلیس +۱۰ هدایت نمایند.

ب- ضوابط و مقررات معافیت تحصیلی دانش آموزی داخل کشور:

۱- برابر تبصره (۱) ماده (۳۳) قانون خدمت وظیفه عمومی، حداکثر مدت معافیت تحصیلی برای دانش آموزانی که به صورت پیوسته مشغول به تحصیل می باشند، تا پایان ۲۰ سالگی خواهد بود.

تبصره ۱: دانش آموزان استثنائی پس از ورود به سن مشمولیت باید درخواست معافیت پزشکی نمایند، در صورتی که معاف دائم شوند با اخذ کارت معافیت دائم پزشکی و در صورتی که معاف از رزم شوند می توانند طبق مصوبه کمیته تبیین مقررات سازمان تا پایان ۲۲ سالگی به تحصیل خود ادامه دهند. چنانچه منع خدمتی نداشته و سرباز شناخته شوند همانند سایر دانش آموزان عادی می توانند حداکثر تا پایان ۲۰ سالگی از معافیت تحصیلی برخوردار شوند.

تبصره ۲: در صورت فراهم شدن زیرساخت های لازم به منظور برقراری ارتباط الکترونیکی با وزارت آموزش و پرورش، کلیه خدمات معافیت تحصیلی دانش آموزان از طریق وب سرویس در بستر اینترنت فراهم خواهد شد که در این خصوص متعاقباً اطلاع رسانی خواهد شد.

۲- دانش آموزان عادی که ۲۰ سالگی آنان به پایان می رسد، چنانچه تمایل به ادامه تحصیل داشته باشند می توانند با اخذ مجوز وظیفه عمومی از مهلت یک ساله معرفی استفاده نموده و تا پایان همان سال تحصیلی یا نیمسال و دوره تابستان (در همان پایه) را به اتمام برسانند و در مهلت باقیمانده از یک سال مهلت معرفی، خود را جهت تعیین تکلیف مشمولیت به مراکز وظیفه عمومی یا دفاتر پلیس ۱۰+ معرفی نمایند. لیکن طبق ماده (۱۳) آیین نامه اجرایی معافیت تحصیلی، این قبیل دانش آموزان مجاز به ادامه تحصیل در دانشگاه و یا مقطع بالاتر نخواهند بود.

۳- رده های وظیفه عمومی در راستای اجرای ماده ۳۴ قانون خدمت وظیفه عمومی، مسئولان واحدهای آموزشی را مکلف نمایند پیوستگی تحصیلی دانش آموزان مشمول را کنترل و در صورت فراغت، انصراف، اخراج یا ترک تحصیل مراتب را با تکمیل برگ اتمام معافیت تحصیلی دانش آموزی حداکثر ظرف مدت ۳ ماه از تاریخ وقوع به معاونت های وظیفه عمومی شهرستان محل تحصیل اعلام نمایند.

تبصره ۱: وظیفه عمومی شهرستان محل تحصیل یا محل سکونت مشمول موظف است در اسرع وقت، اتمام معافیت تحصیلی دانش آموزان را در سامانه ثبت نماید.

۴- تغییر رشته یا انتقال دانش آموزان مشمول، برابر ضوابط آموزشی و موافقت مدارس محل تحصیل، به شرط رعایت سقف مجاز سنوات تحصیلی بلامانع است.

تبصره ۱: در صورتی که دانش آموز مشمول به واحد آموزشی شهرستان یا استان دیگری منتقل شود، مدیر واحد آموزشی جدید موظف است فرم درخواست معافیت تحصیلی وی را به همراه «برگ اعلام انتقال دانش آموز» به دفتر خدمات الکترونیک پلیس ۱۰+ محل تحصیل جدید ارسال نماید.

تبصره ۲: دفاتر خدمات الکترونیک پلیس ۱۰+ شهرستان محل تحصیل جدید موظفند ضمن ثبت انتقال، معافیت تحصیلی جدید را صادر و جهت ارائه به واحد آموزشی جدید، به مشمول تحویل نمایند.

۵- بازگشت یا اعاده به تحصیل دانش آموزان انصرافی، ترک تحصیل و یا اخراجی، با لحاظ نمودن شرایط زیر و پس از صدور مجوز از سوی معاونت وظیفه عمومی شهرستان محل تحصیل بلامانع است:

الف- صدور درخواست کتبی مدرسه و تصویب کمیسیون موارد خاص منطقه یا ناحیه آموزش و پرورش مربوط، مبنی بر موافقت با اعاده به تحصیل دانش آموز.

ب- گذشت کمتر از یکسال از تاریخ انصراف، ترک تحصیل و یا اخراج دانش آموز.

پ- اشتغال به تحصیل در همان رشته و پایه تحصیلی قبلی باشد.

ت- مشمول به خدمت دوره ضرورت اعزام نشده باشد.

ث- انصراف از تحصیل در سنوات مجاز تحصیلی صورت گرفته باشد.

ج- امکان فراغت از تحصیل در سقف مجاز سنوات تحصیلی وجود داشته باشد.

تبصره: دانش آموزانی که در سن مشمولیت انصراف، ترک تحصیل و یا اخراج می شوند، در صورت عدم بازگشت به تحصیل امکان استفاده از معافیت تحصیلی را ندارند. بنابراین بازگشت به تحصیل دانش آموز می بایست با مجوز وظیفه عمومی صورت پذیرد.

۶- به مشمولان زیر معافیت تحصیلی تعلق نمی گیرد و تا تعیین تکلیف وضعیت مشمولیت، از نظر مقررات وظیفه عمومی مجاز به ادامه تحصیل نیستند:

الف- دانش آموزانی که از هنگام ورود به سن مشمولیت، بیش از سه ماه متوالی مرتکب عدم حضور غیر موجه (ترک تحصیل) در واحد آموزشی شده باشند.

ب- دانش آموزانی که به صورت داوطلب آزاد به تحصیل اشتغال داشته و یا مرتکب غیبت یا وقفه تحصیلی بیش از سه ماه می گردند.

پ- دانش آموزانی که خارج از سقف مجاز سنوات تحصیلی موضوع تبصره (۱) ماده (۳۳) قانون خدمت وظیفه عمومی، ادامه تحصیل می دهند.

پ- دانش آموزانی که در سن مشمولیت انصراف، ترک تحصیل یا اخراج شده باشند. مگر اینکه برابر ضوابط و مقررات مربوط، در مهلت مقرر اعاده به تحصیل گردند.

تبصره ۱: عدم حضور غیر موجه سه ماه متوالی و بیشتر دانش آموزان در واحد آموزشی مربوط، به منزله ترک تحصیل تلقی می گردد.

تبصره ۲: تشخیص موجه یا غیر موجه بودن عدم حضور دانش آموزان در واحدهای آموزشی، با مدیر واحد آموزشی و تأیید ادارات آموزش و پرورش شهرستان مربوطه می باشد.

۷- دانش آموزانی که قبل از سن مشمولیت ترک تحصیل کرده و یا به صورت داوطلب آزاد به تحصیل اشتغال دارند، چنانچه حداکثر ظرف مدت سه ماه از زمان ورود به سن مشمولیت، به صورت حضوری (بعنوان دانش آموز رسمی) مشغول به تحصیل شوند، می توانند از معافیت تحصیلی استفاده نمایند.

۸- واحدهای آموزشی مجاز به ثبت نام از مشمولان غایب نبوده و در صورت ثبت نام برابر قانون خدمت وظیفه عمومی، با مدیر و متصدیان مربوط بر خورد قانونی صورت می پذیرد.

۹- مشمولانی که حداکثر ظرف مدت سه ماه از تاریخ شروع به تحصیل و صدور معافیت تحصیلی، به واحد آموزشی مراجعه نکرده و به تحصیل اشتغال نیابند، به عنوان انصراف از تحصیل محسوب شده و واحدهای آموزشی مجاز به ثبت نام از آنان نمی باشند. مگر این که برابر ضوابط و مقررات مربوط، در مهلت مقرر اعاده به تحصیل گردند.

۱۰- دانش آموزانی که در حین تحصیل تقاضای اعزام به خدمت نمایند به منزله انصراف از تحصیل تلقی شده و بازگشت به تحصیل آنان صرفاً تا قبل از موعد اعزام و با رعایت شرایط مندرج در (بند ۵ همین بخش) امکان پذیر است.

تبصره: ترخیص از خدمت کارکنان وظیفه برای ادامه تحصیل در مقطع متوسطه مجاز نمی باشد.

۱۱- اصلاح وضعیت تحصیلی کارکنان وظیفه در حین خدمت، ممنوع می باشد.

۱۲- ملاک رسیدگی به درخواست مشمولان، مندرجات اولین گواهی صادره از سوی واحدهای آموزشی بوده و تغییرات بعدی مورد قبول نخواهد بود. مگر اینکه با ارائه مدارک و مستندات که توسط نواحی یا مناطق آموزش پرورش مورد تأیید قرار گرفته باشد بررسی و در این صورت پس از تأیید اصالت مدارک و احراز شرایط توسط معاون وظیفه عمومی، اصلاح مدرک تحصیلی از طریق استان بلامانع خواهد بود.

تبصره: مدارکی که باید بررسی شود از جمله استعلام محرمانه از مدرسه و تأیید اداره آموزش و پرورش محل تحصیل، ریز نمرات تحصیلی و غیره می باشد.

۱۳- مشمولانی که قبل از ورود به سن مشمولیت انصراف، اخراج یا ترک تحصیل می شوند، موظفند با همراه داشتن برگه اعلام آخرین وضعیت تحصیل، حداکثر ظرف مدت شش ماه از تاریخ ورود به سن مشمولیت، خود را جهت تعیین تکلیف وضعیت مشمولیت به یکی از دفاتر خدمات الکترونیک پلیس +۱۰ شهرستان محل سکونت معرفی نمایند. در غیر این صورت مرتکب غیبت خواهند شد.

۱۴- مشمولانی که پس از ورود به سن مشمولیت، در سنوات مجاز تحصیلی انصراف، ترک تحصیل و یا از واحد آموزشی اخراج شده باشند، از تاریخ وقوع، حداکثر یک سال مهلت دارند با همراه داشتن برگ اعلام آخرین وضعیت تحصیل، برای رسیدگی به وضع مشمولیت خود را به یکی از دفاتر پلیس + ۱۰ شهرستان محل سکونت معرفی نمایند.

۱۵- تبصره (۱) ماده (۲) آیین نامه اجرایی معافیت تحصیلی اشعار می نماید: « منظور از یک سال پس از فراغت، در این ماده برای مشمولان فارغ التحصیل خرداد ماه و تیر ماه، یک سال تحصیلی پس از فراغت است که از مهرماه شروع و تا پایان شهریور سال بعد ادامه می یابد.» بنابراین رسیدگی به درخواست معافیت تحصیلی مشمولان به استناد تبصره (۱) ماده (۲) آیین نامه اجرایی معافیت تحصیلی ملاک عمل بوده و موارد ذیل جهت حسن اجرای مقررات ابلاغ می گردد. ضمناً این موضوع قابل تسری به سایر درخواست ها از قبیل اعزام به خدمت، معافیت کفالت، معافیت پزشکی و... نمی باشد.

الف- با توجه به اینکه پایان سال تحصیلی شهریور ماه هر سال می باشد، لذا کلیه افرادی که در سال مشمولیت (سال تولد + ۱۸) و در ماههای خرداد و تیر فارغ التحصیل می شوند در حکم فارغ التحصیلان شهریور محسوب شده و یک سال مهلت آنان برای پذیرش در دانشگاه، تا پایان شهریور ماه سال بعد از فراغت خواهد بود.

مثال ۱: دانش آموز متولد ۸۰/۲/۱۰ که در تاریخ ۹۸/۳/۳۱ در مقطع دیپلم یا پیش دانشگاهی (دوره دوم متوسطه) فارغ التحصیل شده است، تا تاریخ ۹۹/۶/۳۱ مهلت ورود به دانشگاه خواهد داشت.

مثال ۲: دانش آموز متولد ۸۰/۵/۳۰ که در تاریخ ۹۸/۳/۳۱ در مقطع دیپلم و یا پیش دانشگاهی فارغ التحصیل شده است، تا تاریخ ۹۹/۶/۳۱ مهلت معرفی جهت ورود به دانشگاه خواهد داشت.

ب- مشمولان متولد ماه های بهمن و اسفند، چنانچه در دی ماه ۱۸ سالگی و قبل از سن مشمولیت (سال تولد + ۱۸) در مقطع دیپلم یا پیش دانشگاهی فارغ التحصیل شوند، تا پایان شهریور سال بعد از فراغت مهلت معرفی خواهند داشت.

مثال: دانش آموز متولد ۸۰/۱۱/۱۰ که در ۹۸/۱۰/۳۰ در مقطع دیپلم و یا پیش دانشگاهی فارغ التحصیل می شود تا تاریخ ۹۹/۶/۳۱ مهلت معرفی جهت ورود به دانشگاه خواهد داشت.

پ- افرادی که قبل از سن مشمولیت و در سن ۱۷ سالگی (سال تولد + ۱۷) یا قبل از آن در مقطع دیپلم یا پیش دانشگاهی فارغ التحصیل می شوند، پس از رسیدن به ۱۸ سالگی تمام، شش ماه مهلت معرفی جهت ورود به دانشگاه را خواهند داشت.

مثال: دانش آموز متولد ۸۰/۵/۱۰ که در تاریخ ۹۷/۶/۳۱ در مقطع دیپلم یا پیش دانشگاهی فارغ التحصیل شده تا ۹۸/۱۱/۱۰ مهلت معرفی جهت ورود به دانشگاه خواهد داشت.

بخش دوم- معافیت تحصیلی دانش آموزان خارج از کشور:

۱- برابر ماده (۳۷) قانون خدمت وظیفه عمومی، ایرانیان مقیم خارج از کشور، فرزندان مأمورین ثابت دولت جمهوری اسلامی ایران در خارج از کشور و همچنین کسانی که قانوناً تحت کفالت یا ولایت قانونی آنها می باشند، با شرایط زیر می توانند ادامه تحصیل نموده و از معافیت تحصیلی خارج از کشور موضوع ماده ۳۷ قانون بهره مند شوند.

الف) مشمول قبل از ورود به سن مشمولیت از کشور خارج شده باشند.

ب) مشمول در حین تحصیل در مدارس ایرانی مستقر در خارج از کشور و یا موسسات آموزشی کشورهای خارج مورد تایید وزارت آموزش و پرورش، به سن مشمولیت برسد.

ج) گواهی اقامت در خارج از کشور از وزارت امور خارجه ارائه نمایند.

د) مشمولان متقاضی دریافت معافیت تحصیلی، تضمین های لازم را نزد سازمان بسپارند.

تبصره ۱: مشمولان فوق در صورت اخذ معافیت تحصیلی دانش آموزی و فراغت در سقف مجاز سنوات تحصیلی، ادامه تحصیل آنان تا سقف یک سال پس از فراغت از تحصیل، در دانشگاه ها و مراکز آموزش عالی خارج از کشور که مورد تایید وزارتخانه های علوم یا بهداشت هستند بلامانع خواهد بود.

تبصره ۲: چنانچه فرزندان مأمورین ثابت دولت جمهوری اسلامی ایران، در سن مشمولیت و قبل از اخذ مدرک دیپلم یا پیش دانشگاهی به تبع مأموریت والدین خود از کشور خارج و در مدارس ایرانی یا خارجی مورد تأیید وزارت آموزش و پرورش به تحصیل اشتغال یابند، با رعایت مفاد ماده (۳۳) قانون، می توانند از معافیت تحصیلی استفاده نمایند.

۲- دانش آموزان ایرانی مقیم خارج از کشور موظفند پس از ورود به سن مشمولیت به نمایندگی دولت جمهوری اسلامی ایران در کشور محل اقامت و در صورت عدم وجود نمایندگی در آن محل به نزدیکترین نمایندگی دولت جمهوری اسلامی ایران و یا مراکز تعیین شده از سوی سازمان در داخل کشور جهت رسیدگی به وضع مشمولیت یا درخواست معافیت تحصیلی خود مراجعه نمایند.

۳- نمایندگی دولت جمهوری اسلامی ایران در خارج موظف است در صورت تأیید اقامت مشمولان خارج از کشور متقاضی معافیت تحصیلی، مدارک تحصیلی آنان را بررسی و به مرکز امور بین الملل و مدارس خارج از کشور وزارت آموزش و پرورش ارسال نماید.

- ۴- مرکز امور بین الملل و مدارس خارج از کشور وزارت آموزش و پرورش، در صورت تأیید واحد آموزشی خارج از کشور، می بایست با تکمیل برگ درخواست معافیت تحصیلی دانش آموزی خارج از کشور، مشمول یا وکیل قانونی وی را جهت دریافت معافیت تحصیلی به سازمان وظیفه عمومی ارجاع نماید.
- ۵- سازمان وظیفه عمومی پس از بررسی و احراز شرایط، اقدام به صدور معافیت تحصیلی دانش آموزی خارج از کشور نموده و برگه معافیت تحصیلی را تحویل مشمول، نماینده قانونی یا وکیل وی می نماید. مشمول یا وکیل وی موظف است معافیت تحصیلی را جهت درج در پرونده به مرکز امور بین الملل و مدارس خارج از کشور وزارت آموزش و پرورش تحویل نماید.
- ۶- برابر ماده (۱۷) آیین نامه اجرایی معافیت تحصیلی، دانش آموزانی که با استفاده از معافیت تحصیلی در خارج از کشور به تحصیل اشتغال دارند، چنانچه در حین تحصیل به کشور مراجعت و ظرف مدت سه ماه به محل تحصیل خود برگردند، معافیت تحصیلی آنها لغو خواهد شد.
- تبصره: چنانچه دانش آموز مشمول برای بازگشت به محل تحصیل به مدت بیشتری نیاز داشته باشند بر حسب پیشنهاد وزارت آموزش و پرورش و موافقت سازمان این مدت حداکثر تا ۳ ماه دیگر قابل تمدید خواهد بود.
- ۷- برابر ماده (۱۸) آیین نامه اجرایی معافیت تحصیلی، مشمولان برای استفاده از معافیت تحصیلی خارج از کشور باید تضمین های لازم را قبل از خروج از کشور، به سازمان بسپارند و متعهد شوند در مهلت های مقرر مربوط، به کشور مراجعت نمایند و شرط سازمان مبنی بر ضبط تضمین به نفع دولت، در صورت عدم مراجعت به موقع را بپذیرند.
- ۸- برابر ماده (۱۹) آیین نامه اجرایی معافیت تحصیلی، مشمولانی که معافیت تحصیلی دانش آموزی خارج از کشور اخذ می نمایند باید ظرف مدت شش ماه از تاریخ صدور معافیت تحصیلی، به تحصیل در خارج اشتغال یابند و عدم اشتغال به تحصیل تا پایان مدت یاد شده، انصراف از تحصیل تلقی شده و معافیت تحصیلی آنان لغو می گردد.
- ۹- مقیم بودن در خارج از کشور، توسط نمایندگی سیاسی یا کنسولی دولت جمهوری اسلامی ایران در کشور محل اقامت و براساس ضوابط مربوط، احراز و از طریق وزارت امور خارجه به سازمان وظیفه عمومی اعلام می گردد.
- ۱۰- دانش آموزان ایرانی مقیم خارج از کشور برابر مقررات وزارت آموزش و پرورش و با مجوز صادره از سوی آن وزارت که شماره معافیت تحصیلی مشمول در آن قید گردیده و با درج مهر تردد دانش آموزی در گذرنامه از طریق نمایندگی کنسولی کشور محل اقامت، به کشور تردد می نمایند.
- تبصره: دفعات تردد مشمول به داخل کشور در مدت تحصیل با رعایت مفاد (بند ۶ همین بخش)، برابر ضوابط وزارتخانه آموزش و پرورش (مرکز امور بین الملل و مدارس خارج از کشور) خواهد بود.

۱۱- ضوابط و مقررات مربوط به مدت اعتبار معافیت تحصیلی، سقف مجاز سنوات تحصیلی و مهلت معرفی و... جهت تعیین وضع مشمولیت دانش آموزان خارج از کشور همانند دانش آموزان داخل کشور می باشد.

۱۲- طبق ماده (۱۶) آیین نامه اجرایی معافیت تحصیلی، مشمولانی که با داشتن شرایط معافیت تحصیلی در خارج از کشور تحصیل می کنند، موظفند حداکثر ظرف مدت یک سال از تاریخ فراغت از تحصیل، اخراج، انصراف یا ترک تحصیل، خود را برای رسیدگی به وضع مشمولیت به نمایندگی جمهوری اسلامی ایران در خارج از کشور یا مراکز تعیین شده از سوی سازمان در داخل کشور معرفی نمایند.

۱۳- دانش آموزان مشمول شاغل به تحصیل در خارج از کشور چنانچه تمایل به تحصیل در داخل کشور یا کشور دیگری را داشته باشند، در صورت تأیید و درخواست وزارت آموزش و پرورش، با موافقت سازمان وظیفه عمومی، حداکثر معافیت تحصیلی آنان تا سن بیست سال تمام قابل انتقال می باشد.

بخش سوم- معافیت تحصیلی دانشجویان داخل کشور

الف- فرآیند درخواست و صدور معافیت تحصیلی:

۱- دانشگاه ها موظفند مشمولانی را که در مقاطع مختلف دانشگاهی پذیرفته می شوند، با تکمیل برگ «درخواست معافیت تحصیلی دانشجویان» بدون خط خوردگی، برای اخذ معافیت تحصیلی به دفاتر خدمات الکترونیک انتظامی پلیس +۱۰ هدایت نمایند. ثبت نام دانشجویان مشمول بدون مجوز وظیفه عمومی و جاهت قانونی ندارد.

تبصره ۱: دفاتر خدمات الکترونیک انتظامی موظفند از پذیرش برگه درخواست معافیت تحصیلی غیر از فرم مربوطه و مخدوش خودداری نمایند.

تبصره ۲: در صورت فراهم شدن سازوکار لازم به منظور برقراری ارتباط الکترونیکی با دانشگاهها، این خدمات در بستر اینترنت یا سامانه های نمایش پلیس در دانشگاه ها فراهم خواهد شد. در این خصوص با ذکر فرآیند آن متعاقباً اطلاع رسانی خواهد شد.
تبصره ۳: دانشگاه موظف است دانشجویانی را که قبل از سن مشمولیت به تحصیل اشتغال یافته اند، پس از ورود به سن مشمولیت، همانند دیگر دانشجویان مشمول برای اخذ معافیت تحصیلی به دفاتر خدمات الکترونیک انتظامی معرفی نماید.

۲- دفاتر خدمات الکترونیک انتظامی پلیس +۱۰ ضمن کنترل و تطبیق مدارک دریافتی با محتویات مندرج در برگه درخواست معافیت تحصیلی، نسبت به ثبت مندرجات اعلامی در سامانه وظیفه عمومی اقدام و مجوز ثبت نام یا عدم موافقت با ثبت نام را جهت ارائه به دانشگاه به مشمول تحویل نمایند.

تبصره ۱: در صورت عدم صدور معافیت تحصیلی و ... مشمولان می توانند به معاونت وظیفه عمومی استان / شهرستان محل تحصیل مراجعه تا پس از بررسی طبق ضوابط و مقررات به درخواست آنان رسیدگی گردد.

تبصره ۲: معاونت وظیفه عمومی استان باید نسبت به دریافت لوح فشرده (CD) حاوی معافیت های تحصیلی از طریق فاوای سازمان به تفکیک استان و دانشگاه پیگیری و حداکثر تا قبل از پایان نیمسال اول تحصیلی به دانشگاه ها تحویل گردد.

۳- معاونت وظیفه عمومی استان و شهرستان محل تحصیل بصورت هفته ای سوابق یا مدارک تحصیلی دانشجویان را از دفاتر خدمات الکترونیک انتظامی پلیس +۱۰ دریافت و در اسرع وقت ضمن بررسی و اعمال کنترل های لازم، نسبت به تأیید (صدور) معافیت تحصیلی اقدام نمایند.

تبصره ۱: رده های وظیفه عمومی، پس از بررسی درخواست های معافیت تحصیلی، در صورت مغایرت با ضوابط و مقررات و یا به عبارتی فاقد شرایط بودن دانشجو، مجوز صادره را ابطال نمایند. طوری که حداکثر تا قبل از شروع امتحانات پایان نیمسال اول تحصیلی نسبت به تعیین تکلیف مجوزهای صادره از دفاتر پلیس +۱۰ در سامانه اقدام نموده و کتباً بصورت اقدام سریع به دانشگاه مربوط اعلام و رسید دریافت نمایند.

تبصره ۲: ضمناً در صورت اشتباه عمدی یا سهوی یا اثبات تخلف کاربران دفاتر پلیس +۱۰، مراتب را جهت طرح در کمیته مربوط به فاوای استان منعکس و نتیجه را به معاونت مشمولان گزارش نماید. ضمناً اشکالات سامانه ای نیز بصورت دقیق به معاونت مشمولان و فاوای سازمان اعلام تا با بررسی و پیگیری های لازم، از طریق اداره فاوا مرتفع گردد.

۴- رده های وظیفه عمومی موظفند دانشگاه ها را ملزم نمایند معافیت تحصیلی دریافتی را در سوابق هر دانشجوی مشمول درج و اسامی دانشجویانی که درخواست معافیت تحصیلی برای آنان انجام نشده با ذکر مشخصات این قبیل دانشجویان جهت تعیین تکلیف به معاونت وظیفه عمومی شهرستان مربوط ارسال نمایند.

ضوابط و مقررات تحصیلی دانشجویان:

۱- به افراد ذیل معافیت تحصیلی دانشجویی تعلق نمی گیرد:

الف- مشمولانی که وارد غیبت شده اند.

ب- مشمولانی که قبلاً در همان مقطع تحصیلی فارغ التحصیل شده اند. (به عنوان مثال: فارغ التحصیل کارشناسی نمی تواند مجدداً در مقطع کارشناسی تحصیل کند).

پ- مشمولانی که از تاریخ فراغت مقطع متوسطه، بیش از یک سال تحصیلی سپری شده باشد.

- تبصره: برای دارندگان برگه اعزام بدون غیبت اولیه، مشمولان وظیفه فاقد غیبت و یا مشمولان دارای معافیت موقت بدون غیبت، شرط عدم گذشت بیش از یکسال از تاریخ فراغت مقطع قبلی ملاک نمی باشد.
- ت- دانشجویانی که از تاریخ فراغت یا انصراف آنها بیش از یک سال سپری شده باشد.
- تبصره: برای دارندگان برگه اعزام بدون غیبت اولیه و مشمولان وظیفه فاقد غیبت یا مشمولان دارای معافیت موقت بدون غیبت، گذشت بیش از یکسال از تاریخ فراغت یا انصراف قبلی با رعایت سایر شرایط قانونی جهت اخذ معافیت تحصیلی بلامانع است.
- ث- مشمولانی که بیش از یک بار انصراف از تحصیل داده باشند.
- ج- دانشجویانی که پس از ورود به سن مشمولیت ترک تحصیل نموده یا از دانشگاه اخراج شده باشند. مگر اینکه با رعایت شرایط قانونی، اعاده به تحصیل شده باشند و یا وضعیت ترک تحصیل و اخراج آنان برابر مقررات اصلاح شده باشد.
- چ- دانشجویانی که بعد از اتمام سقف سنوات اولیه، در سنوات ارفاقی یا مهلت معرفی از ادامه تحصیل انصراف داده باشند.
- ح- مشمولان متعهد خدمت در سازمان های دولتی و شاغلین در نیروهای مسلح که قبل از انصراف، اخراج یا استعفا به تحصیل اشتغال می یابند، در شمول معافیت تحصیلی قرار نمی گیرند.
- خ- دانشجویانی که در مقطع تحصیلی کارشناسی پیوسته و بالاتر پذیرفته شده و به واسطه انصراف مدرک معادل خارج از سنوات اولیه مقطع پایین تر اخذ نموده اند. مثلاً دانشجویی که از مقطع کارشناسی پیوسته انصراف و مدرک معادل کاردانی اخذ نموده، نمی تواند تا پایان خدمت در مقاطع بالاتر از معافیت تحصیلی بهره مند شود، مگر آنکه در سقف سنوات تحصیلی اولیه مقطع کاردانی (یعنی ۲.۵ سال)، فارغ التحصیل شده باشد.
- تبصره ۱: برابر تبصره ماده (۶) آیین نامه اجرایی معافیت تحصیلی، صدور معافیت تحصیلی برای ادامه تحصیل در مقطع کارشناسی و بالاتر پیوسته، در مورد فارغ التحصیلان کاردانی رشته هایی که با تایید وزارتخانه های علوم یا بهداشت، مقطع ناپیوسته ندارد بلامانع است. (بدون احتساب سنوات مقطع کاردانی)
- تبصره ۲: دانشجویان انصرافی که با یک مقطع تحصیلی پایین تر فارغ التحصیل می گردند، به شرطی که در سنوات اولیه مقطع اخذ شده (همان مقطع پایین تر) فارغ التحصیل شده باشند، در این صورت صدور معافیت تحصیلی در مقطع ناپیوسته بالاتر بلامانع خواهد بود.
- ۲- افراد ذیل برای تحصیل در دانشگاه، نیاز به اخذ معافیت تحصیلی ندارند:
- الف- افرادی که به سن مشمولیت نرسیده اند تا زمان ورود به سن مشمولیت.
- ب- افرادی که سن آنان بیش از ۵۰ سال تمام می باشد، مشروط به اینکه تغییر سن نداشته باشند.

پ- کارکنان نیروهای مسلح، این قبیل افراد در صورت ارائه گواهی اشتغال به خدمت به عنوان کارکنان نیروهای مسلح و ارایه موافقت نامه از رده نیروی انسانی سازمان خدمتی می توانند در دانشگاه ها ثبت نام نمایند.

ت- متعهدین خدمت در سازمان های دولتی، مادامی که به ایفای تعهد اشتغال دارند نیاز به اخذ معافیت تحصیلی نداشته و با شرایط زیر می توانند ادامه تحصیل نمایند:

(۱) ارائه موافقت نامه از بالاترین مقام مسئول در سازمان مربوط می توانند ادامه تحصیل نمایند.

(۲) ادامه تحصیل متعهدین خدمت در حین تعهد، برابر مقررات دستگاه با تعهد جدید بلامانع می باشد و مدت تحصیل این افراد جزء مدت تعهد محسوب نمی گردد.

(۳) مدت تعهد آنان تابع ضوابط متعهدین خدمت سازمان ها خواهد بود.

(۴) ضمن ثبت تعهد آنان در سامانه وظیفه عمومی، درخواست تحصیل در حین تعهد نیز در سامانه به ثبت رسیده باشد.

ث- آن دسته از طلاب علوم دینی در صورتی که مرکز مدیریت حوزه های علمیه تأیید نمایند که طلبه قادر است ضمن اشتغال به تحصیل در حوزه، به موازات آن در دانشگاه نیز تحصیل کند، که در این صورت باهمان معافیت تحصیلی حوزه، اشتغال به تحصیل وی در دانشگاه بلامانع است. این گونه دانشجویان برای ثبت نام در هر نیمسال تحصیلی باید موافقت نامه حوزه علمیه مربوط را ارائه نمایند.

ج- دارندگان کارت پایان خدمت هوشمند.

چ- دارندگان کارت معافیت دائم هوشمند یا گواهی معافیت موقت هولوگرام دار به شرط نداشتن غیبت و صرفاً در مدت اعتبار آن.

۳- برابر ماده (۲) آیین نامه اجرایی معافیت تحصیلی، مشمولان دارای مدرک دیپلم و پیش دانشگاهی و مشمولان فارغ التحصیل مقاطع دانشگاهی یا معادل آن در حوزه های علمیه، چنانچه در مهلت یکسال پس از فراغت از تحصیل در هر مقطع، براساس مقررات وزارتخانه های علوم و بهداشت در یکی از دانشگاه های داخل کشور پذیرفته شوند، تا زمانی که وفق مواد (۳۳) و (۳۵) قانون به تحصیل اشتغال دارند، می توانند از معافیت تحصیلی استفاده نمایند. منظور از یک سال، یک سال تحصیلی است که از مهر ماه شروع و تا پایان شهریور سال بعد از فراغت ادامه دارد.

تبصره ۱: دارندگان برگه آماده به خدمت بدون غیبت که مهلت اعزام آنها سپری نشده باشد و همچنین کارکنان وظیفه در حین خدمت که فاقد غیبت می باشند، در صورت داشتن سایر شرایط قانونی، می توانند برای تحصیل در مقطع بالاتر از معافیت تحصیلی استفاده نمایند. (برای افراد فوق شرط عدم گذشت بیش از یک سال از تاریخ فراغت مقطع قبلی وجود ندارد).

۴- مهلت معرفی دانشجویان فارغ التحصیل خرداد تا شهریور ماه نیز بر اساس تبصره ۱ ماده ۲ آیین نامه اجرایی معافیت تحصیلی، تا پایان شهریور سال بعد از فراغت محاسبه می گردد. ضمناً دانشجویانی که قبل از ورود به سن مشمولیت انصراف، اخراج یا ترک تحصیل می نمایند از تاریخ ورود به سن مشمولیت ۶ ماه مهلت معرفی خواهند داشت.

مثال ۱: دانشجویی که در سنوات مجاز تحصیلی در تاریخ ۹۷/۵/۳۱ از دانشگاه فارغ التحصیل شده، آخرین مهلت معرفی وی صرفاً جهت ثبت نام در مقطع بالاتر دانشگاهی ۹۸/۶/۳۱ خواهد بود.

مثال ۲: دانشجویی که در سنوات مجاز تحصیلی در تاریخ ۹۸/۴/۳۱ از دانشگاه فارغ التحصیل شده، آخرین مهلت معرفی وی صرفاً جهت ثبت نام در مقطع بالاتر دانشگاهی ۹۹/۶/۳۱ خواهد بود.

مثال ۳: دانشجویی متولد ۸۰/۱/۱۰ که قبل از ورود به سن مشمولیت وارد دانشگاه شده و در تاریخ ۹۷/۱۱/۳۰ انصراف، اخراج یا ترک تحصیل نموده باشد، از ورود به سن مشمولیت ۶ ماه یعنی تا تاریخ ۹۸/۷/۱۰ مهلت معرفی دارد.

۵- برابر تبصره (۲) ماده (۳۵) قانون، ترخیص کارکنان وظیفه بدون غیبت اولیه در حین خدمت جهت ادامه تحصیل در مقاطع کارشناسی و بالاتر به جز در زمان های اضطراری و جنگ بلامانع است.

تبصره: ترخیص کارکنان وظیفه بدون غیبت اولیه در حین خدمت که بیش از یک سال از تاریخ فراغت آنان از مقطع قبلی سپری شده باشد، در صورت داشتن شرایط اخذ معافیت تحصیلی جهت ادامه تحصیل در مقاطع کارشناسی و بالاتر به جزء در زمان های اضطراری و جنگ، بلامانع است.

۶- مشمولانی که به استخدام نیروهای مسلح در آمده و در آموزشگاه ها و دانشگاه های ن.م به تحصیل و یا طی نمودن دوره های آموزشی مربوطه اشتغال یافته اند در شمول معافیت تحصیلی قرار نداشته و در صورت اخراج یا انصراف، اعم از ارادی یا غیر ارادی، از تاریخ وقوع، حداکثر شش ماه فرصت دارند که خود را برای رسیدگی به وضع مشمولیت به دفاتر خدمات الکترونیک انتظامی معرفی نمایند.

تبصره: در صورتی که این قبیل مشمولان پس از منفک شدن از نیروهای مسلح، بدون داشتن غیبت در دانشگاه ها پذیرفته شوند، در صورت داشتن سایر شرایط قانونی می توانند از معافیت تحصیلی برخوردار شوند.

۷- ترخیص کارکنان وظیفه حین خدمت برای اشتغال به تحصیل و برخورداری از معافیت تحصیلی برابر شرایط زیر می باشد:

الف- در مقطع کارشناسی و بالاتر پذیرفته شده باشند.

ب- بدون غیبت به خدمت اعزام شده باشد.

پ- در وضعیت فرار از خدمت قرار نداشته باشند.

ت- به سبب خدمت دارای پرونده مفتوح در مرجع قضایی نبوده باشند.

ث- وضعیت آنان در قواره بند (۱) این بخش قرار نداشته نباشد. (منظور افرادی که معافیت تحصیلی دانشجویی به آنان تعلق نمی گیرد).
تبصره: در صورت فرار از خدمت و یا داشتن پرونده مفتوح قضایی، پس از رسیدگی در مراجع قضایی و یگان خدمتی، ترخیص از خدمت مشمول وظیفه جهت ادامه تحصیل بلامانع خواهد بود.

۸- فرآیند ترخیص کارکنان وظیفه حین خدمت پذیرفته شده در دانشگاه به شرح زیر می باشد:

الف- مراجعه سرباز به دانشگاه محل پذیرش و دریافت برگه درخواست معافیت تحصیلی و ارائه آن به دفتر پلیس +۱۰ مستقر در شهرستان محل استقرار دانشگاه، محل سکونت یا محل خدمت. (همراه داشتن گواهی اشتغال به خدمت الزامی است).

ب- ثبت درخواست معافیت تحصیلی توسط کاربر دفتر پلیس +۱۰ در سامانه. در این حالت چنانچه برابر کنترل سیستمی در سامانه دفاتر، سرباز حین خدمت واجد شرایط تحصیل باشد، مجوز ترخیص از خدمت توسط کاربر دفتر با عنوان یگان خدمتی سرباز صادر و با مهر دفتر تحویل وی می گردد.

پ- مراجعه سرباز به یگان خدمتی جهت تسویه حساب به منظور ترخیص از خدمت.

ت- ترخیص سرباز توسط یگان خدمتی و معرفی وی به دفتر پلیس +۱۰.

ث- مراجعه مشمول به دفتر پلیس +۱۰ و ارائه معرفی نامه ترخیص از خدمت صادره از یگان خدمتی به دفتر.

ج- توسط کاربر پلیس +۱۰ اطلاعات تکمیلی مشمول، جهت ثبت درخواست معافیت تحصیلی و همچنین ثبت ترخیص از خدمت و مدت خدمت انجام شده در سامانه درج گردیده و پس از آن برگ معافیت تحصیلی صادر شده و برای ارائه به دانشگاه تحویل مشمول می گردد.

۹- توجیه غیبت مشمولان غایبی که در دانشگاه پذیرفته می شوند، در صورت داشتن معاذیر موجه، صرفاً در چارچوب دستورالعمل توجیه غیبت مشمولان، از طریق معاونت وظیفه عمومی استان اقدام می شود. در مواقع ضروری و یا موارد خاص سازمان بصورت موردی وضعیت مشمول را بررسی و پس از تصمیم گیری نتیجه را به استان ابلاغ خواهد کرد.

۱۰- چنانچه پس از صدور معافیت تحصیلی، مشخص گردد که اطلاعات مندرج در برگ درخواست معافیت تحصیلی اشتباه بوده و یا این که مشمول با کتمان حقیقت یا ارائه اطلاعات غلط، اقدام به دریافت معافیت تحصیلی کرده باشد، معافیت تحصیلی صادره باطل و با متخلفین برخورد قانونی صورت خواهد گرفت.

ب- ضوابط و مقررات تحصیلی دانشجویی:

۱- مدت سنوات تحصیلی مشمولان در مقاطع مختلف دانشگاهی مطابق تبصره ۱ ماده ۳۳ قانون به شرح جدول زیر می باشد.

ردیف	مقطع تحصیلی	مدت معافیت تحصیلی
۱	کاردانی	۲/۵ سال
۲	کارشناسی ناپیوسته	۳ سال
۳	کارشناسی ارشد ناپیوسته	۳ سال
۴	کارشناسی پیوسته	۵ سال
۵	کارشناسی ارشد پیوسته	۶ سال
۶	دکتری پزشکی پیوسته	۸ سال
۷	دکتری تخصصی	۶ سال

تبصره ۱: سنوات تحصیلی فوق شامل دانشجویان ورودی مهر ۹۰ و بعد از آن می باشد.

تبصره ۲: فارغ التحصیلان مقطع دکتری تخصصی پزشکی می توانند با احراز شرایط، ظرف حداکثر ۳ سال در مقطع فوق تخصص پزشکی ادامه تحصیل نمایند.

تبصره ۳: دانشجویان مقطع دکتری پیوسته پزشکی می توانند در مقطع دکتری تخصصی پیوسته پزشکی (یا MD.PHD) از زمان شروع دکتری پیوسته به مدت ۱۲ سال ادامه تحصیل نمایند.

تبصره ۳: سنوات اولیه تحصیلی مقطع کارشناسی ارشد پیوسته دانشگاه امام صادق (ع) ۷ سال می باشد.

تبصره ۴: مرخصی تحصیلی دانشجویان جزو سنوات مجاز تحصیلی محسوب شده و مرخصی بدون احتساب سنوات تحصیلی برابر قانون خدمت وظیفه عمومی موضوعیت ندارد.

تبصره ۵: سنوات تحصیلی مشمولانی که در سن ۱۷ سالگی یا قبل از آن، در دانشگاه مشغول به تحصیل می گردند، از مهر ماه سال ورود به سن مشمولیت (از مهر ماه ۱۸ سالگی) و مشمولانی که در ۱۸ سالگی و یا بعد از آن شروع به تحصیل می نمایند، از همان تاریخ اعلامی از سوی دانشگاه (اول مهر یا اول بهمن) محاسبه می شود.

۲- دانشجویانی که در سنوات اولیه موفق به اتمام تحصیل نشوند، با موافقت کمیسیون موارد خاص دانشگاه و اعلام آن به دفتر پلیس +۱۰ شهرستان محل تحصیل، در صورت واجد شرایط شناخته شدن، حداکثر تا دو ترم مجوز سنوات ارفاقی بصورت مرحله ای برای آنان از طریق سامانه دفاتر صادر خواهد شد. در صورت وجود شرایط ادامه تحصیل در سنوات ارفاقی موضوع تبصره (۲) ماده (۳۳) قانون، دانشگاه ها موظفند حداکثر ظرف مدت ۳ ماه دانشجویان را جهت دریافت مجوز سنوات ارفاقی با تکمیل فرم درخواست سنوات تحصیلی ارفاقی، به دفتر پلیس +۱۰ هدایت نمایند. تاکید می گردد، امکان ثبت درخواست سنوات ارفاقی، حداکثر ۳ ماه پس از اتمام سنوات اولیه تحصیلی، توسط کاربران دفاتر پلیس +۱۰ امکان پذیر می باشد.

تبصره ۵: در مواقع ضروری برای آن دسته از دانشجویانی که در مدت سه ماه فوق الذکر موفق به اخذ سنوات ارفاقی نشده اند، با تشخیص معاذیر موجه و تأیید عدم قصور دانشجو توسط معاون وظیفه عمومی استان، حداکثر تا سه ماه دیگر قابل انجام خواهد بود.

۳- دانشجویان مشمول در مقاطع مختلف، به شرط رعایت تبصره ۲ ماده ۳۳ قانون می توانند از سنوات ارفاقی بهرمنند شوند، بنابراین به استناد تبصره ۲ ماده ۳۳ قانون خدمت وظیفه عمومی که اشعار می دارد در مواقع ضروری با تشخیص و اعلام کمیسیون موارد خاص دانشگاه ها حداکثر یک سال به مدت سنوات اولیه به عنوان سنوات ارفاقی اضافه می گردد.

تبصره: دانشگاه ها و مراکز آموزش عالی موظف اند در خصوص دانشجویانی که در سنوات اولیه موفق به فراغت از تحصیل نمی شوند، صرفاً وضعیت تحصیلی افرادی را در کمیسیون موارد خاص دانشگاه مطرح و برای دریافت سنوات ارفاقی به وظیفه عمومی (دفتر پلیس +۱۰) ارجاع نمایند که دارای پیشرفت تحصیلی بوده و در مدت یک سال سنوات ارفاقی و یا حداکثر یک ترم مهلت معرفی، امکان فراغت از تحصیل آنان فراهم باشد. در غیر این صورت مجاز به طرح در کمیسیون موارد خاص دانشگاه نبوده و از درخواست سنوات ارفاقی برای آنان خودداری نمایند. ضمناً تبعات آن به عهده دانشگاه و شخص دانشجو خواهد بود.

۴- آن دسته از مشمولانی که در سنوات مجاز تحصیلی (سنوات اولیه + ارفاقی) در کلیه مقاطع تحصیلی موفق به فراغت از تحصیل نشوند، صرفاً در صورت داشتن پیشرفت تحصیلی در سنوات ارفاقی و امکان فراغت از تحصیل طی نیمسال اول مهلت معرفی، با درخواست دانشگاه و ثبت آن در دفتر پلیس +۱۰، صدور مجوز ادامه تحصیل در مهلت معرفی به مدت یک نیمسال (ترم اول مهلت معرفی) برای آنان فراهم خواهد شد. ضمناً این مجوز از طریق دفاتر بصورت هوشمند صادر می گردد. بدیهی است در صورت عدم معرفی مشمول در مهلت قانونی (یک ساله معرفی)، وی وارد غیبت خواهد شد.

تبصره ۱: صدور مجوز ادامه تحصیل در ترم دوم مهلت معرفی برای سایر مقاطع تحصیلی، در مواقع ضروری در صورت داشتن پیشرفت تحصیلی، امکان فراغت از تحصیل و ارائه معاذیر موجه، صرفاً پس از هماهنگی با معاونت مشمولان و امور معافیت ها اقدام گردد.

تبصره ۲: دانشجویان مقطع کارشناسی که سنوات اولیه تحصیلی را به اتمام رسانده و واجد شرایط اخذ سنوات ارفاقی نمی باشند، چنانچه با صدور مجوز یک ترم در مهلت معرفی بتوانند مدرک معادل مقطع پایین تر (معادل کاردانی) را اخذ نمایند، در این صورت صدور مجوز ادامه تحصیل در قالب ترم اول مهلت معرفی بلامانع خواهد بود.

تبصره ۳: دانشجویانی که سنوات ارفاقی را سپری نموده و در مهلت معرفی نیز فارغ التحصیل نگردیده اند، بایستی نسبت به تعیین تکلیف وضعیت خدمتی خود اقدام نمایند. فلذا صدور مجوز ادامه تحصیل با لحاظ غیبت توسط رده های وظیفه عمومی متایر قانون و ضوابط اجرایی بوده و ممنوع می باشد.

۵- برابر ماده (۱۳) آیین نامه اجرایی معافیت تحصیلی، فارغ التحصیل شدن در مهلت یکساله معرفی، مجوزی برای صدور معافیت تحصیلی در مقطع بالاتر نخواهد بود. بنابراین چنانچه دانشجو در مهلت یکساله معرفی فارغ التحصیل شود، حق ادامه تحصیل در مقطع بالاتر را نداشته و تا پایان خدمت دوره ضرورت یا اخذ معافیت دائم شرایط برخورداری از معافیت تحصیلی را نخواهد داشت.

۶- دانشگاه موظف است پیوستگی تحصیلی و سنوات مجاز تحصیلی دانشجویان مشمول را در طول مدت تحصیل کنترل نموده و در صورتی که مشمول بیش از ۶ ماه بصورت غیر موجه با دانشگاه قطع ارتباط داشت ترک تحصیل تلقی و مراتب را حداکثر ظرف مدت ۳ ماه از تاریخ وقوع به معاونت وظیفه عمومی شهرستان محل استقرار دانشگاه اعلام نماید.

تبصره: ثبت اتمام معافیت تحصیلی یا ثبت آخرین وضعیت تحصیلی دانشجویان از قبیل فراغت از تحصیل، انصراف، اخراج یا ترک تحصیل در سامانه وظیفه عمومی، توسط معاونت وظیفه عمومی استان/ شهرستان محل تحصیل یا محل سکونت مشمول بلامانع است.

۷- برابر ماده (۴) آیین نامه اجرایی معافیت تحصیلی، انتقال یا تغییر رشته دانشجو در مواردی که نیاز به انصراف و آزمون مجدد نمی باشد، در صورتی مشمول معافیت تحصیلی خواهد بود که از حداکثر سنوات مجاز تحصیلی تجاوز ننماید.

تبصره: انتقال دانشجویان در دانشگاه ها پس از ثبت درخواست در دفاتر خدمات الکترونیک پلیس +۱۰ با رعایت شرایط زیر بلامانع خواهد بود:

الف- موافقت دانشگاه مبدأ و مقصد.

ب- سنوات تحصیلی دانشگاه مبدأ جزو سنوات تحصیلی دانشگاه مقصد محاسبه می گردد.

پ- انتقال دانشجو به دلیل انصراف از دانشگاه مبدأ نباشد.

ت- انتقال به واسطه قبولی در آزمون یا پذیرش مجدد نبوده باشد.

د- انتقال دانشجویان داخل کشور به دانشگاه های خارج از کشور ممنوع می باشد.

۸- داوطلبانی که جزء پذیرفته شدگان در یک آزمون (بصورت تکمیل ظرفیت در آزمون همان سال پذیرش در دانشگاه اول)، در هر یک از رشته های تحصیلی نیمه متمرکز قرار گرفته اند، چنانچه شرایط انتقال و تغییر رشته یا تغییر مقطع برابر مقررات آموزشی

وجود داشته و مراتب مورد تأیید دانشگاه مربوط قرار گیرد، در این صورت نیاز به انصراف نبوده و با ابطال یا اصلاح وضعیت وضعیت تحصیلی، صدور معافیت تحصیلی در دانشگاه جدید (رشته نیمه متمرکز یا تکمیل ظرفیت) با احتساب سنوات تحصیلی طی شده قبلی بلامانع است.

۹- دانشگاه موظف است پس از فراغت از تحصیل، انصراف، ترک تحصیل و یا اخراج دانشجوی، مراتب را با تکمیل برگ «اعلام آخرین وضعیت تحصیلی دانشجویان» به منظور ثبت اتمام معافیت تحصیلی در سامانه، حداکثر ظرف مدت سه ماه به معاونت وظیفه عمومی استان / شهرستان مربوطه ارسال نماید.

تبصره: معاونت وظیفه عمومی شهرستان محل تحصیل یا محل سکونت مشمول می بایست در اسرع وقت، اتمام معافیت تحصیلی را در سامانه درج نماید.

۱۰- اولین تاریخ اعلام شده توسط دانشگاه ها در برگه اعلام آخرین وضعیت دانشجویان ملاک عمل برای رسیدگی بوده و وظیفه عمومی مجاز به ثبت و تغییر تاریخ اعلامی جدید نمی باشد، مگر با ارائه مستندات و مدارک معتبر که پس از تأیید شخص معاون وظیفه عمومی استان، صرفاً قبل از اعزام به خدمت توسط معاونت استان قابل رسیدگی خواهد بود.

۱۱- دانشگاه ها، مجاز به ثبت نام از کارکنان وظیفه شاغل به خدمت نمی باشند و در صورت پذیرش آنان همزمان با خدمت، اشتغال به تحصیل در دانشگاه ملغی شده و کلیه تبعات ناشی از آن متوجه دانشگاه مربوط و مشمول خواهد بود.

۱۲- اعاده یا بازگشت به تحصیل دانشجویان انصرافی، اخراجی یا ترک تحصیل، با شرایط زیر امکان پذیر خواهد بود:
الف- موافقت کمیسیون موارد خاص مرکزی یا استانی.

ب- از تاریخ انصراف، اخراج یا ترک تحصیل آنها بیش از یکسال سپری نشده باشد.

پ- به خدمت اعزام نشده باشند.

ت- مشمول فاقد غیبت باشد.

ث- امکان فراغت در سقف مجاز سنوات تحصیلی موضوع ماده (۳۳) قانون (سنوات اولیه + ارفاقی) وجود داشته باشد.

تبصره ۱: اعاده به تحصیل دانشجویان انصرافی، جزو یک بار انصراف محسوب نمی گردد.

تبصره ۲: دانشجویان اخراجی در صورت عدم بازگشت به تحصیل حداکثر ظرف مدت یک سال، امکان استفاده از معافیت تحصیلی را ندارند.

۱۳ - دانشجویانی که پس از ثبت اتمام معافیت تحصیلی (انصراف / ترک تحصیل یا اخراج)، درخواست معافیت پزشکی می دهند، در صورت عدم اخذ معافیت دائم، با لحاظ سایر شرایط اعاده به تحصیل فوق الذکر، احیای معافیت تحصیلی برای آنان بلامانع خواهد بود.

۱۴ - طبق ماده (۷) آیین نامه اجرایی معافیت تحصیلی، معافیت تحصیلی دانشجویان انصرافی در صورتی که تا یک سال پس از تاریخ انصراف، در مقطع یا رشته یا دانشگاه جدید یا یک حوزه علمیه پذیرفته شوند، در طول مدت تحصیل در مقاطع دانشگاهی مشروط به اینکه انصراف در مدت سنوات اولیه تحصیلی موضوع تبصره (۱) ماده (۳۳) قانون صورت گرفته باشد، فقط یک بار قابل تمدید بوده که در این صورت مدت تحصیل قبلی جزو سنوات تحصیلی جدید محسوب نخواهد شد.

۱۵ - تحصیل همزمان مشمولان دارای معافیت تحصیلی به شرط موافقت وزارتین علوم یا بهداشت در دو رشته یا دو دانشگاه، در مدت سنوات تحصیل قید شده در معافیت تحصیلی صادر شده، با شرایط زیر بلامانع است.

الف - دانشگاه اولیه داشتن اعتبار معافیت تحصیلی دانشجو را به دانشگاه ثانویه اعلام نماید.

ب - دانشگاه دوم با نامه اشتغال به تحصیل دانشجو که از سوی دانشگاه اولیه صادر شده اقدام به ثبت نام وی نماید.

پ - در صورت فراغت، اخراج، انصراف و ترک تحصیل از دانشگاه یا رشته اول (رشته دارای معافیت تحصیلی)، دانشجو مجاز به ادامه تحصیل در دانشگاه یا رشته دوم نمی باشد.

تبصره ۱: ثبت نام دانشجو در هر نیم سال تحصیلی در دانشگاه دوم منوط به ارائه گواهی اشتغال به تحصیل از دانشگاه اول می باشد.

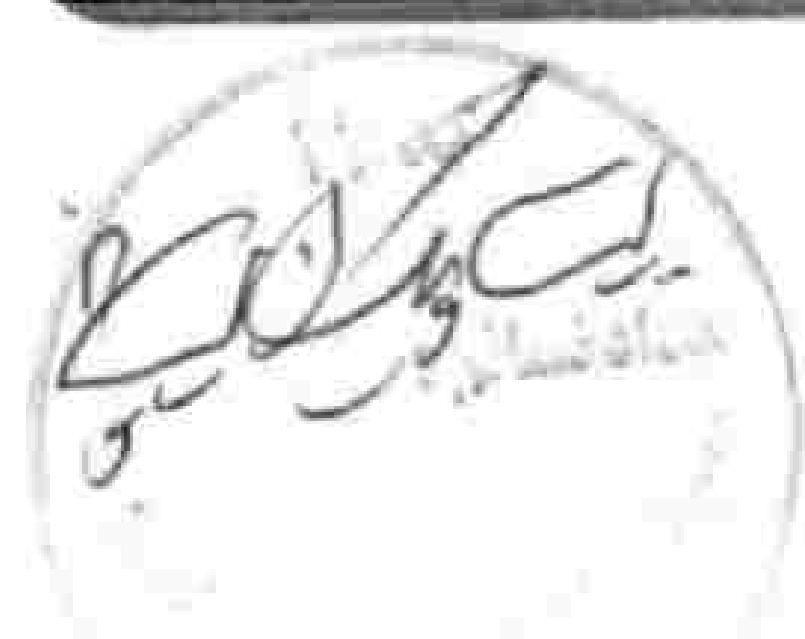
تبصره ۲: دانشگاه اولیه موظف است در صورت هر گونه تغییر در وضعیت دانشجو (فراغت، اخراج، انصراف یا ترک تحصیل)

مراتب را حداکثر ظرف مدت سه ماه به دانشگاه دوم و همچنین معاونت وظیفه عمومی استان یا شهرستان مربوط اعلام نماید.

بخش چهارم - ضوابط و مقررات معافیت تحصیلی دانشجویی خارج از کشور:

۱ - برابر ماده (۳۶) قانون، مشمولین دارای مدرک کارشناسی و بالاتر در صورتی که از نظر مقررات حائز شرایط ادامه تحصیل در خارج از کشور باشند و دانشگاه ها و رشته های آنها مورد تأیید وزارتخانه های علوم و بهداشت باشد، می توانند با سپردن تضمین های لازم از معافیت تحصیلی خارج از کشور بهره مند گردند.

۲ - ایرانیان مقیم خارج از کشور و فرزندان مأمورین ثابت دولت جمهوری اسلامی ایران در خارج از کشور و همچنین کسانی که قانوناً تحت کفالت یا ولایت قانونی آنها هستند، چنانچه ظرف یک سال پس از اخذ مدرک دیپلم یا پیش دانشگاهی در خارج از کشور، در یکی از دانشگاه ها و مراکز آموزش عالی خارج از کشور مورد تأیید وزارتخانه های علوم یا بهداشت

پذیرفته شوند، با اعلام وزارتخانه های یادشده، از معافیت تحصیلی جهت ادامه تحصیل در مقاطع بالاتر با رعایت مفاد ماده (۳۳) قانون برخوردار خواهند شد.

۳- فرزندان مأمورین ثابت دولت در خارج از کشور و همچنین کسانی که قانوناً تحت کفالت و یا ولایت قانونی آنها قرار دارند، چنانچه در سن مشمولیت و پس از اخذ دیپلم یا بالاتر به تبع مأموریت والدین و با تایید وزارت امور خارجه از کشور خارج و ظرف یک سال پس از خروج از کشور، در یکی از دانشگاه های مورد تأیید وزارتخانه های علوم یا بهداشت در کشور محل مأموریت والدین به تحصیل اشتغال یابند، می توانند از معافیت تحصیلی خارج از کشور با رعایت مفاد ماده (۳۳) قانون استفاده نمایند.

۴- معافیت تحصیلی برای دانشجویان خارج از کشور حسب مورد با درخواست وزارتخانه های علوم یا بهداشت بوده و توسط سازمان وظیفه عمومی صادر می گردد.

۵- برابر ماده (۲۱) آیین نامه اجرایی معافیت تحصیلی، مدت زمان تحصیل دانشجویان خارج از کشور از لحاظ معافیت تحصیلی همانند دانشجویان داخل کشور می باشد و افزایش مدت تحصیل بعنوان سنوات ارفاقی بر اساس تبصره (۲) ماده (۳۳) قانون، حسب مورد با درخواست وزارتخانه های علوم یا بهداشت بوده و توسط سازمان صادر می گردد.

۶- مشمولانی که با داشتن معافیت تحصیلی در خارج از کشور تحصیل می کنند، موظفند ظرف یک سال از تاریخ فراغت از تحصیل، انصراف، اخراج یا ترک تحصیل، خود را برای رسیدگی به وضع مشمولیت به نمایندگی جمهوری اسلامی ایران در خارج از کشور یا مراکز تعیین شده از سوی سازمان در داخل کشور معرفی نمایند. ضمناً تبصره (۱) ماده (۲) آیین نامه اجرایی معافیت تحصیلی، برای دانشجویان خارج از کشور نیز صرفاً برای ادامه تحصیل در مقطع بالاتر همانند دانشجویان داخل کشور ملاک عمل می باشد.

۷- دفعات تردد مشمول به داخل کشور در مدت مجاز سنوات تحصیلی برابر ضوابط وزارتخانه های مربوطه می باشد.

۸- برابر ماده (۲۲) آیین نامه اجرایی معافیت تحصیلی، انتقال معافیت تحصیلی دانشجویان شاغل به تحصیل در خارج از کشور به داخل، حداکثر تا یک سال پس از قطع رابطه تحصیلی و با رعایت ضوابط و مقررات مورد عمل وزارتخانه های علوم یا بهداشت و با رعایت مفاد ماده (۳۳) قانون بلامانع است، لیکن این مدت جزو سنوات مجاز معافیت تحصیلی آنان لحاظ خواهد شد.

۹- برابر ماده (۱۸) آیین نامه اجرایی معافیت تحصیلی، مشمولان دارای شرایط استفاده از معافیت تحصیلی خارج از کشور (اعم از مواد ۳۶ و ۳۷ قانون) باید تضمین های لازم را قبل از خروج از کشور، به سازمان بسپارند و متعهد شوند در مهلت های مقرر

مربوطه به کشور مراجعت نمایند و شرط سازمان وظیفه عمومی مبنی بر ضبط تضمین به نفع دولت، در صورت عدم مراجعت به موقع را بپذیرند.

تبصره: در حال حاضر مبلغ وثیقه برای تمامی مشمولان متقاضی ادامه تحصیل در خارج از کشور دویست میلیون ریال (معادل ۲۰ میلیون تومان) می باشد. در صورت افزایش مبالغ وثیقه، مراتب اطلاع رسانی خواهد شد.

۱۰- برابر ماده (۱۹) آیین نامه اجرایی معافیت تحصیلی، مشمولانی که معافیت تحصیلی دانشجویی خارج از کشور اخذ می نمایند باید ظرف مدت شش ماه از تاریخ صدور معافیت تحصیلی، به تحصیل در خارج اشتغال یابند و عدم اشتغال به تحصیل تا پایان مدت یاد شده، انصراف از تحصیل تلقی شده و معافیت تحصیلی آنان لغو می گردد.

تبصره: چنانچه امکان خروج از کشور و اشتغال به تحصیل مشمولان فوق در مهلت تعیین شده به دلایل موجه فراهم نگردد حسب مورد با تایید و درخواست وزارتخانه های علوم یا بهداشت و موافقت سازمان وظیفه عمومی، این مهلت تا شش ماه دیگر قابل تمدید است.

۱۱- برابر ماده (۲۰) آیین نامه اجرایی معافیت تحصیلی، دانشجویانی که با استفاده از معافیت تحصیلی در خارج از کشور تحصیل می کنند، چنانچه در حین تحصیل به کشور مراجعت نمایند و ظرف شش ماه به محل تحصیل خود برنگردند، از حیث معافیت تحصیلی در شمول احکام دانشجوی انصرافی موضوع قانون و آیین نامه اجرایی معافیت تحصیلی خواهند بود.

تبصره: چنانچه دانشجویی برای بازگشت به محل تحصیل به مدت بیشتری نیاز داشته باشد، بر حسب پیشنهاد وزارتخانه های علوم یا بهداشت و موافقت سازمان وظیفه عمومی این مدت با رعایت سقف مجاز تحصیل قابل تمدید خواهد بود.

بخش پنجم- معافیت تحصیلی طلاب حوزه های علمیه:

۱- حوزه های علمیه موظفند قبل از ثبت نام در هر سال تحصیلی، وضعیت طلاب را بررسی کرده و در صورتی که به سن مشمولیت رسیده و واجد شرایط تحصیل باشند، با تکمیل «برگه درخواست معافیت تحصیلی طلاب» که شامل مشخصات مشمول، مقطع یا سطح، تاریخ شروع به تحصیل و کد حوزه می باشد، آنان را برای اخذ معافیت تحصیلی به دفتر خدمات الکترونیک انتظامی پلیس +۱۰ هدایت نمایند.

۲- طلاب اهل تشیع مشغول به تحصیل در حوزه های علمیه که دارای معافیت تحصیلی حوزوی می باشند تا زمانی که حوزه علمیه فراغت، انصراف، ترک تحصیل یا اخراج طلبه را اعلام نکرده باشد، معافیت تحصیلی حوزوی آنان معتبر بوده و در حال حاضر سقف سنوات تحصیلی برای آنها لحاظ نمی گردد. در صورت اتخاذ تصمیمات جدید و تصویب مقررات مربوط به سنوات تحصیلی طلاب حوزه های علمیه، مراتب برای اجرا اطلاع رسانی خواهد شد.

۳- سنوات تحصیلی ویژه طلاب اهل سنت به شرح ذیل می باشد:

مرحله مقدمات ، سطح یک و سطح دو ، هر کدام به مدت ۵ سال می باشد.

تبصره ۱: مشمولان متقاضی تحصیل در مدارس علوم دینی اهل سنت، چنانچه قبل از سن مشمولیت و با مدرک تحصیلی دیپلم یا پیش دانشگاهی وارد حوزه شوند، از مهر ماه ۱۸ سالگی (سال تولد + ۱۸)، ۵ سال مهلت تحصیل در سطح مقدمات را دارند و چنانچه بعد از ورود به سن مشمولیت در سطح مقدمات شروع به تحصیل نموده باشند، از تاریخ شروع به تحصیل ۵ سال مهلت تحصیل خواهند داشت.

شایان ذکر است چنانچه طلاب اهل سنت قبل از سن مشمولیت و با مدرک تحصیلی زیر دیپلم وارد حوزه شده باشند، حداکثر تا پایان ۲۰ سالگی مجاز به تحصیل در سطح مقدمات می باشند.

تبصره ۲: فارغ التحصیلان دانشگاه ها که تقاضای ادامه تحصیل در مدارس علوم دینی اهل سنت را دارند، با رعایت شرایط قانونی، مجاز به تحصیل در سطح مقدمات حداکثر در سقف سنوات ۵ سال می باشند.

تبصره ۳: طلاب مدارس علوم دینی اهل سنت که در سطح ۱ و سطح ۲ و یا بالاتر شاغل به تحصیل هستند، چنانچه در یکی از امور تدریس، امام جمعه و امام جماعت اشتغال داشته باشند، با تایید دفتر نمایندگی مدارس علوم دینی اهل سنت استان مربوط، مدت اشتغال در امور مذکور به سنوات تحصیلی اولیه آنان اضافه خواهد شد.

تبصره ۴: رده های وظیفه عمومی موظف به کنترل و حسن اجرای این تبصره بوده و از درج صوری عناوین تدریس، امام جمعه و امام جماعت در مکاتبات خودداری نمایند.

۴- مشمولان دارای مدرک دیپلم یا پیش دانشگاهی که در سنوات مجاز تحصیلی موضوع ماده (۳۳) قانون فارغ التحصیل شده و در مهلت یک ساله پس از فراغت ، در یکی از حوزه های علمیه اهل تشیع یا اهل سنت پذیرفته شوند، می توانند از معافیت تحصیلی استفاده نمایند. منظور از یکسال پس از فراغت از تحصیل، برابر تبصره ۱ ماده ۲ آیین نامه اجرایی معافیت تحصیلی یک سال تحصیلی می باشد.

۵- افراد دارای مدرک تحصیلی زیر دیپلم، چنانچه قبل از ورود به سن مشمولیت وارد حوزه های علمیه (اهل تشیع یا اهل سنت) شده باشند، در این صورت مجاز به تحصیل در حوزه های علمیه بوده و با ورود به سن مشمولیت می توانند از معافیت تحصیلی برخوردار شوند.

۶- افرادی که در سن مشمولیت از دانشگاه ترک تحصیل یا اخراج می گردند، تا پایان خدمت مجاز به تحصیل در حوزه های علمیه نمی باشند.

تبصره: چنانچه ترک تحصیل یا اخراج قبل از ورود به سن مشمولیت باشد، با رعایت سایر شرایط قانونی، منعی برای تحصیل در حوزه نمی باشد.

۷- مشمولان مقاطع کاردانی تا دکتری پس از فراغت از تحصیل طی سنوات مجاز تحصیلی، می توانند در مهلت یک ساله پس از فراغت از تحصیل بدون رعایت شرایط سنی به طور تمام وقت در حوزه های علمیه (اهل تشیع یا اهل سنت) شروع به تحصیل نموده و از معافیت تحصیلی حوزوی برخوردار شوند.

۸- دانشجویان انصرافی که در سنوات اولیه از تحصیل انصراف داده و یا با اخذ مدرک معادل پایین تر، از تحصیل دانشگاهی (در سنوات اولیه مقطع در حال تحصیل) انصراف می دهند، می توانند بدون شرط سنی با رعایت شرایط قانونی از معافیت تحصیلی حوزوی برخوردار گردند.

۹- طلاب دارای مدرک تحصیلی دیپلم یا پیش دانشگاهی که از حوزه های علمیه انصراف داده و تقاضای ادامه تحصیل در دانشگاه را دارند، چنانچه بدون اخذ مدرک انصراف دهند در صورت نداشتن غیبت اولیه شرایط ادامه تحصیل در دانشگاه را خواهند داشت.

تبصره: آن دسته از طلاب انصرافی که موفق به پایان رساندن سطوح مختلف حوزوی شده اند، ضمن نداشتن غیبت اولیه صرفاً می توانند در مقاطع دانشگاهی بالاتر از مقطع همپراز سطح اخذ شده حوزوی، ادامه تحصیل دهند.

۱۰- ترخیص از خدمت به منظور ادامه تحصیل در حوزه های علمیه (اهل تشیع یا اهل سنت)، برای کارکنان وظیفه فارغ التحصیل مقطع متوسطه، کاردانی و یا بالاتر منوط به نداشتن غیبت و با رعایت نمودن شرایط لازم در این ابلاغیه، بلامانع خواهد بود. ضمناً سربازان حین خدمت واجد شرایط ادامه تحصیل در حوزه های علمیه، می بایست توسط دفاتر پلیس + ۱۰ محل سکونت یا حسب مورد محل تحصیل، مراحل ترخیص از خدمت و دریافت مجوز ثبت نام در حوزه های علمیه را همانند مراحل گفته شده برای دانشجویان انجام دهند.

۱۱- برابر ماده (۵) آیین نامه اجرایی معافیت تحصیلی، طلاب حوزه های علمیه که اخراج می شوند یا از تحصیل انصراف داده یا ترک تحصیل می نمایند، چنانچه ظرف یکسال از تاریخ اخراج، انصراف یا ترک تحصیل، در همان رشته و مقطع (یا سطح) بازگشت به تحصیل نمایند، حسب مورد با درخواست و تصویب کمیسیون موارد خاص مرکز مدیریت حوزه های علمیه استان مربوط، مشروط به رعایت سقف سنوات تحصیلی موضوع مواد (۳۲) و (۳۳) قانون استمرار می یابد.

تبصره ۱: در صورت اعزام به خدمت (اشتغال به خدمت دوره ضرورت) طلاب انصرافی، اخراجی یا منجر به ترک تحصیل، واجد شرایط اعاده به تحصیل نخواهد بود.

تبصره ۲: طلاب اخراجی، در صورت عدم بازگشت به تحصیل، امکان استفاده از معافیت تحصیلی را ندارند.

۱۲- برابر ماده (۱۴) آیین نامه اجرایی معافیت تحصیلی، در صورتی که طلبه ای بیش از شش ماه متوالی در یک سال تحصیلی به طور غیر موجه در محل تحصیل حاضر نشده و ترک تحصیل نماید یا از تحصیل انصراف داده و یا اخراج شود، مرکز مربوطه موظف است مراتب را ظرف سه ماه جهت لغو معافیت تحصیلی به نامبرده و معاونت وظیفه عمومی اعلام نماید.

تبصره ۱: تشخیص غیر موجه بودن عدم حضور، با مرکز مدیریت حوزه علمیه می باشد.

تبصره ۲: طلاب موضوع فوق که در سن مشمولیت ترک تحصیل، انصراف یا اخراج شده اند موظفند ظرف یکسال خود را جهت رسیدگی به وضع مشمولیت، به سازمان یا دفاتر پلیس + ۱۰ معرفی نمایند. ضمناً در صورتی که قبل از ورود به سن مشمولیت انصراف، ترک تحصیل یا اخراج کردند، از تاریخ ورود به سن مشمولیت شش ماه مهلت معرفی خواهند داشت.

۱۳- طلاب دارای مدرک کارشناسی و بالاتر یا حسب مقررات مربوط معادل آن در حوزه، می توانند در چارچوب ضوابط موضوع ماده (۳۶) قانون و ماده (۱۸) آیین نامه اجرایی معافیت تحصیلی، برای تحصیل به خارج از کشور مسافرت نمایند.

۱۴- طلابی که بر اساس مقررات مربوط، در خارج از کشور مشغول به تحصیل حوزوی می شوند، باید مدارک اشتغال به تحصیل خود را به مرکز مدیریت حوزه های علمیه ارسال نمایند تا در صورت تأیید، از طریق مرکز یادشده برای آنان از سازمان درخواست معافیت تحصیلی شود.

فصل سوم- دستورات هماهنگی:

۱- در صورت فراهم شدن سازو کار لازم به منظور برقراری ارتباط الکترونیکی با دانشگاهها، مدارس و حوزه های علمیه از طریق وب سرویس، در آینده کلیه خدمات مربوط به معافیت تحصیلی در بستر اینترنت ارائه خواهد شد.

۲- ادامه تحصیل نخبگان در داخل کشور در صورت تأیید و اعلام بنیاد نخبگان نیروهای مسلح، در مقاطع تحصیلات تکمیلی همزمان با انجام خدمت دوره ضرورت در قالب پروژه های تحقیقاتی بلامانع خواهد بود.

۳- ادامه تحصیل سربازان اعضای هیئت علمی دانشگاه ها تا کسب فوق تخصص در رشته های پزشکی در داخل کشور بلامانع می باشد. و به استناد آیین نامه اجرایی قانون جذب اعضای هیئت علمی دانشگاهها، صرفاً می توانند در دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی داخل کشور ادامه تحصیل دهند. ضمناً این دسته مشمولان پس از ترخیص از خدمت، می توانند از معافیت تحصیلی استفاده نمایند.

۴- با توجه به اینکه برابر اعلام اداره کل امور بورس و دانشجویان خارج از کشور وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، امکان ادامه تحصیل فارغ التحصیلان مقطع کارشناسی در مقطع دکتری پیوسته غیرپزشکی در خارج از کشور فراهم گردیده است. لذا صدور معافیت تحصیلی برای فارغ التحصیلان مقطع کارشناسی جهت ادامه تحصیل در مقطع دکتری پیوسته غیرپزشکی خارج از کشور در سنوات اولیه ۶ سال (به اضافه یک سال سنوات ارفاقی)، پس از سپردن وثیقه کامل و با رعایت سایر ضوابط بلامانع است.

تبصره: بدلیل عدم پیش بینی مقطع فوق در داخل کشور، ادامه تحصیل فارغ التحصیلان کارشناسی در مقطع دکتری تخصصی ناپیوسته غیرپزشکی داخل کشور در صورت تعیین ضوابط از سوی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری متعاقباً تصمیم گیری و ابلاغ خواهد شد.

۵- مشمولانی که به تحصیل اشتغال داشته و دارای معافیت تحصیلی دانشجویی می باشند، مجاز به درخواست معافیت پزشکی همزمان با ادامه تحصیل نمی باشند، مگر در خصوص نقص عضو و یا بیماری هایی که بر اساس ضوابط آیین نامه پزشکی و پیوست آن، مقطع تحصیلی در آن اثر نداشته باشد. ضمناً چنانچه درخواست معافیت پزشکی قبل از ثبت نام و شروع به تحصیل در دانشگاه بوده باشد، در این صورت ادامه رسیدگی به درخواست معافیت پزشکی و همچنین ثبت درخواست معافیت تحصیلی بلامانع خواهد بود.

شایان ذکر است برای طلاب حوزه های علمیه و دانش آموزان، درخواست معافیت پزشکی همزمان با ادامه تحصیل بلامانع است. ۶- مشمولانی که دارای معافیت موقت کفالت یا پزشکی بدون غیبت می باشند، ادامه تحصیل آنها در مدت اعتبار معافیت موقت با اخذ مجوز کتبی از وظیفه عمومی (بدون صدور معافیت تحصیلی) بلامانع است. پس از اتمام معافیت موقت و ادامه رسیدگی به درخواست آنان، چنانچه مشمول معاف دائم شناخته شود با ارائه کارت معافیت دائم، ادامه تحصیل خواهد داد و در صورت عدم معافیت دائم، مشروط به اینکه شرایط اخذ معافیت تحصیلی را دارا باشد می تواند از معافیت تحصیلی استفاده نماید.

۷- دانشجویان دانشگاههای داخل کشور موظف هستند حداکثر ظرف مدت ۶ ماه نسبت به اخذ معافیت تحصیلی یا مجوز ثبت نام موقت اقدام نمایند در غیر این صورت امکان ثبت درخواست معافیت تحصیلی وجود نداشته و مشمول فاقد شرایط شناخته می شود. همچنین دانشجویانی که در خارج از کشور مشغول به تحصیل شده اند باید حداکثر تا پایان سال اول تحصیلی نسبت به دریافت معافیت تحصیلی خود اقدام نمایند، در غیر این صورت مجاز به ادامه تحصیل نبوده و پس از گذشت مهلت معرفی به عنوان مشمول غایب محسوب می گردند.

۸- انتقال معافیت تحصیلی دانشجویان، دانش آموزان و طلاب حوزه های علمیه در دفاتر پلیس + ۱۰ راه اندازی گردیده، از این رو با ارائه موافقت نامه دانشگاه، مدرسه که با تأیید اداره آموزش و پرورش همراه است و یا مرکز مدیریت حوزه علمیه مبدأ و مقصد، این امر در دفاتر پلیس + ۱۰ محل تحصیل انجام می گردد.

۹- دانشجویانی که قبل از اصلاح قانون مورخ ۹۰/۸/۲۲ وارد دانشگاه شده اند (منظور دانشجویان ورودی ماقبل مهر ۹۰)، سنوات مجاز تحصیلی، سنوات ارفاقی، و ... طبق ضوابط قبلی با آنها رفتار خواهد شد. دانشجویان ورودی مهرماه ۹۰ و به بعد، در شمول قانون جدید و الحاقیه مورخ ۹۰/۸/۲۲ قرار می گیرند.

۱۰- مسئولیت اجرای دستورالعمل با معاونت های وظیفه عمومی سراسر کشور بوده و معاونت مشمولان و امور معافیت ها بر حسن اجرای آن نظارت خواهد کرد.

فصل چهارم- فهرست موضوعات بازرسی :

- ۱- آیا دستورالعمل به رده های مجری ابلاغ شده است؟
- ۲- آیا برنامه ریزی لازم توسط مجریان برای اجرای دستورالعمل صورت گرفته است؟
- ۳- آیا درخواست معافیت تحصیلی توسط واحدهای آموزشی (مدارس، دانشگاه و حوزه های علمیه) برابر مقررات صورت می گیرد؟
- ۴- آیا کنترل های لازم از سوی واحدهای وظیفه عمومی پیرامون شرایط معافیت تحصیلی جهت مشمولان صورت می گیرد؟
- ۵- آیا فرآیند اجرا در دفاتر پلیس + ۱۰ و وظیفه عمومی استانها و شهرستانها بر اساس ضوابط ابلاغی انجام می گیرد؟
- ۶- آیا پرونده های ثبت شده در دفاتر پلیس + ۱۰ برابر مقررات نگهداری و امحا می گردد؟
- ۷- آیا کارشناسان مرکز استان و شهرستان ها نسبت به مقررات این دستورالعمل و فرآیند تعریف شده در آن توجیه شده اند؟
- ۸- آیا گزارشات آماری مورد نیاز در سامانه ایجاد گردیده و قابل بهره برداری برای کاربران و مدیران هر معاونت می باشد؟

رئیس سازمان وظیفه عمومی ناجا
سرتیپ پاسدار تقی مهری

گیرندگان:

- ۱- رئیس محترم سازمان امور دانشجویان وزارت علوم، تحقیقات و فناوری برای آگاهی و اقدام لازم.
- ۲- معاون محترم آموزش وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی برای آگاهی و اقدام لازم.
- ۳- معاون محترم آموزش سازمان مرکزی دانشگاه آزاد اسلامی برای آگاهی و اقدام لازم.
- ۴- معاون محترم آموزش متوسطه وزارت آموزش و پرورش برای آگاهی و اقدام لازم.
- ۵- معاون محترم امور دانش آموختگان طلاب حوزه های علمیه کشور برای آگاهی و اقدام لازم.
- ۶- معاونت وظیفه عمومی فرماندهی انتظامی استان ها برای آگاهی و اقدام لازم.

